Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001284

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-04-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шаповал Юлія Сергіївна

2. Yuliia S. Shapoval

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Медицина

Дата захисту: 22-05-2025

Спеціальність за освітою: Лікувальна справа

Місце роботи здобувача: Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

Код за ЄДРПОУ: 45030873

Місцезнаходження: пр-т Маяковського, буд. 26, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8332

Повне найменування юридичної особи: Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

Код за ЄДРПОУ: 45030873

Місцезнаходження: пр-т Маяковського, буд. 26, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

Код за ЄДРПОУ: 45030873

Місцезнаходження: пр-т Маяковського, буд. 26, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.48

Тема дисертації:

1. Оптимізація діагностики та лікування поєднаної патології матки та молочних залоз у жінок репродуктивного віку

2. Optimization of diagnostics and treatment of combined pathology of the uterus and mammary glands in women of reproductive age

Реферат/анотація:

1. Метою дисертації було оптимізувати та удосконалити діагностику і лікування у пацієнток з гіперпластичними процесами ендометрія та розробити комплексну терапію доброякісних захворювань молочних залоз. У дослідження включено 90 жінок віком від 18 до 47 років. Основну групу (30 пацієнток – 33,3% від загальної кількості пацієнток) склали хворі, у яких діагностували ГПЕ та доброякісні захворювання молочних залоз. Групу порівняння склали хворі, у яких діагностували ГПЕ без супутньої патології молочних залоз (30 пацієнток – 33,3%). До контрольної групи увійшло 30 здорових жінок. Диференційна діагностика за віком показала, що гіперплазія ендометрія без атипії спостерігається у жінок раннього фертильного віку – 23,3 % та пізнього фертильного віку – 26,7 %, тоді як у хворих середнього фертильного віку цей показник

становив 33,3 %. Скарги на кров'янисті виділення з піхви однаковою мірою спостерігалися як при розвитку ізольованої гіперплазії ендометрія, так і при поєднаній патології ГПЕ з розвитком мастопатії, проте інтенсивність цих виділень була вища у пацієнток з поєднаною патологією (P<0,05). Окрім того, у жінок з поєднаною гіперплазією ендометрія та мастопатією збільшувалася кількість мимовільних викиднів та знижувалася частота вагітностей та пологів. Аналіз мікробіоти в зразках ендометрія пацієнток з ГПЕ та супутніми проліферативними процесами в молочних залозах показав дисбактеріальні порушення в ендометрії: спостерігалося зниження концентрації лактобацил, підвищення концентрації Enterobacteriaceae, Staphylococcus spp. та виявлялися нові види мікроорганізмів – Prevotella spp., Mobiluncus spp. Наукова новизна отриманих результатів. Вперше уточнено, що патогенетичні механізми розвитку ГПЕ та мастопатії у жінок репродуктивного віку пов'язані з гормональним дисбалансом гіпофізарно-яєчникової системи. Виявлено зв'язок між формою гіперплазії та рецепторним фенотипом ендометрія. Встановлено, що у жінок із ГПЕ і доброякісними новоутвореннями молочних залоз спостерігаються порушення в імунологічному гомеостазі, яке характеризувалося дисбалансом субпопуляційного вмісту Т-клітин, зменшенням середніх значень кількості Т-лімфоцитів (CD3+), Т-супресорів (CD8+), Т-хелперів (CD4+), що супроводжувалось зниженням коефіцієнту CD4+/CD8+ та свідчить про формування вторинного імунодефіциту. Показано, що при розвитку в організмі жінки гіперплазії ендометрія ефективною схемою лікування є застосування медроксипрогестерону та аналогів гонадотропін-рилізинг-гормону. У жінок, в організмі яких поряд з ГПЕ діагностовані доброякісні новоутворення молочних залоз, ефективним є застосування Даназолу. Практичне значення отриманих результатів. Запропоновано та обґрунтовано доцільність визначення гормонів репродуктивної і тиреоїдної панелей, а також рецепторів до естрогену і прогестерону для ранньої діагностики поєднаних патологій. Встановленні взаємозв'язки між гормональними порушеннями та станом клітинного і гуморального імунітету допоможуть виявити вид гіперплазії ендометрія та його зв'язок з розвитком доброякісних новоутворень молочних залоз, а також групу ризику щодо перебігу цих патологій та розвитку рецидивів. Застосування запропонованих схем лікування дасть можливість в подальшому попередити виникнення рецидивів та модифікувати програму лікування з метою збереження фертильності.

2. The work was carried out on the basis of the KNP «City Maternity Hospital No. 3» during 2016 – 2024. The study included 90 patients with hyperplastic processes of the endometrium and benign diseases of the mammary glands. The aim of the dissertation was to optimize and improve the diagnosis and treatment of patients with endometrial hyperplastic processes and to develop a comprehensive therapy for benign breast diseases. The study included 90 women aged 18 to 47 years. The main group (30 patients – 33,3% of the total number of patients) consisted of patients diagnosed with GPE and benign breast diseases. The comparison group consisted of patients diagnosed with GPE without concomitant breast pathology (30 patients – 33,3%). The control group included 30 healthy women. Differential diagnosis by age showed that endometrial hyperplasia without atypia is observed in women of early fertile age - 23.3% and late fertile age - 26.7%, while in patients of middle fertile age this indicator was 33.3%. Complaints of bloody vaginal discharge were equally observed both in the development of isolated endometrial hyperplasia and in the combined pathology of GPE with the development of mastopathy, but the intensity of these discharges was higher in patients with combined pathology (P<0,05). In addition, in women with combined endometrial hyperplasia and mastopathy, the number of spontaneous miscarriages increased and the frequency of pregnancies and childbirth decreased. Analysis of the microbiota in endometrial samples from patients with GPE and concomitant proliferative processes in the mammary glands showed dysbacterial disorders in the endometrium: a decrease in the concentration of lactobacilli was observed, an increase in the concentration of Enterobacteriaceae, Staphylococcus spp. and new species of microorganisms were detected - Prevotella spp., Mobiluncus spp. Scientific novelty of the results obtained. For the first time, it was clarified that the pathogenetic mechanisms of the development of HPE and mastopathy in women of reproductive age are associated with hormonal imbalance of the pituitary-ovarian system. A connection between the form of hyperplasia and the receptor phenotype of the endometrium was revealed. It was found that women with GPE and benign breast tumors have disturbances in immunological homeostasis, which was characterized by an imbalance in the subpopulation content of T cells, a decrease in the average values of the number of T lymphocytes (CD3+), T

suppressors (CD8+), T helpers (CD4+), which was accompanied by a decrease in the CD4+/CD8+ ratio and indicates the formation of secondary immunodeficiency. It has been shown that when endometrial hyperplasia develops in a woman's body, an effective treatment regimen is the use of medroxyprogesterone and gonadotropin-releasing hormone analogues. In women in whose body benign breast tumors are diagnosed along with GPE, the use of Danazol is effective. Practical significance of the results obtained. The feasibility of determining reproductive and thyroid hormones, as well as estrogen and progesterone receptors for early diagnosis of combined pathologies is proposed and substantiated. Establishing the relationship between hormonal disorders and the state of cellular and humoral immunity will help to identify the type of endometrial hyperplasia and its relationship with the development of benign breast tumors, as well as the risk group for the course of these pathologies and the development of relapses. The use of the proposed treatment regimens will make it possible to further prevent relapses and modify the treatment program in order to preserve fertility.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Шаповал Ю.С. Гормональний дисбаланс гіпофізарно-яєчникової системи у жінок з гіперплазією ендометрія та доброякісними новоутвореннями молочних залоз. Вісник проблем біології і медицини. 2022; 1(164); 2: 264-275. DOI 10.29254/2077-4214-2022-2-1-164-264-275
- 2. Шаповал Ю.С. Експресія естрогенових і прогестеронових рецепторів у стромі ендометрія жінок з різними видами гіперплазії ендометрія та доброякісними новоутвореннями молочних залоз. Український журнал медицини, біології та спорту. 2022; 7; 3(37): 206-211. DOI: 10.26693/jmbs07.03.206
- 3. Shapoval Yu. State of cellular and humoral systemic immunity in women of reproductive age under the development of proliferative processes in the endometry of the uterus and breast glands. Science Rise: Medical Science. 2022; 3 (48): 21-26. https://doi.org/10.15587/2519-4798.2022.257621
- 4. Шаповал Ю. С. Доброякісні захворювання молочних залоз на тлі гіперпластичних процесів ендометрія. Сучасні медичні технології. 2021; 3: 52-57. https://doi.org/10.34287/MMT.3(50).2021.10
- 5. Шаповал Ю.С. Ефективність гормонального лікування хворих з поєднаною патологією ендометрія та доброякісними новоутворюваннями молочних залоз. Сучасні медичні технології. 2022; 4: 38-43. https://doi.org/10.34287/MMT.4(55).2022.7
- 6. Шаповал Ю. С. Нова стратегія щодо лікування гіперпластичних процесів ендометрія з доброякісними новоутвореннями молочних залоз. The 6th International scientific and practical conference «Current trends in scientific research development»; 2025 Jan 16-18; BoScience Publisher, Boston, USA: 2025. p. 110-115.
- 7. Шаповал Ю. С. Особливості імунного статусу у жінок з гіперпластичними процесами ендометрія та доброякісними новоутвореннями молочних залоз. The 5th International scientific and practical conference «Science in the modern world: innovations and challenges»; 2025 Jan 23-25, Perfect Publishing, Toronto, Canada: 2025. p. 73-80.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0119U102732

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Луценко Наталія Степанівна

2. Nataliia S. Lutsenko

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

Код за ЄДРПОУ: 45030873

Місцезнаходження: пр-т Маяковського, буд. 26, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бенюк Василь Олексійович

2. Vasyl O. Beniuk

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5984-3307

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рожковська Наталія Миколаївна

2. Natalia M. Rozhkovska

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7860-3272

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010801

Місцезнаходження: Валіховський провулок, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Потапов Валентин Олександрович

2. Valentyn O. Potapov

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010681

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, буд. 9, Дніпро, Дніпровський р-н., 49044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Авраменко Наталія Вікторівна

2. Nataliia V. Avramenko

Кваліфікація: к.мед.н., професор, 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

Код за ЄДРПОУ: 45030873

Місцезнаходження: пр-т Маяковського, буд. 26, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Резніченко Галина Іванівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Резніченко Галина Іванівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Ткаченко Оксана Володимирівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна